

32. Satamalaitos

Yleiskatsaus

Talouselämän vaikeudet toimintavuoden 1971 aikana ilmenivät mm. siinä, että maamme vienti ja tuonti supistuivat määrällisesti muutaman prosentin ja että ulkomaankaupan vaje kasvoi 1.844 mmk:aan. Kokonaistuotannon kasvu nousi vain runsaan prosentin. Teollisuustuotannon kasvu pysähtyi kokonaan, mikä johtui lähinnä metalliteollisuuden lakosta sekä puunjalostusteollisuuden suhdannetaantumasta. Tavaraliikenteen laskusuunta koettiin myös Helsingissä, missä kokonaistavaramäärä jäi 6 130 087 tonniin

(ed. v. 6 519 419 tn) eli väheni n. 6 % edellisestä vuodesta. Tuottojen kannalta ratkaisevaa oli yksikkötavaran tuonnin väheneminen lähes 150 000 tonnilla. Ro-ro-liikenteen positiivisesta vaikutuksesta huolimatta viennin määrä jäi 749 332 tn:iin. Taloudellisen taantumisen vaikutuksesta ja valtiiovallan ulkomaiseen tuontiin kohdistamien rajoittavien toimenpiteiden vuoksi muodostui Helsingin sataman tavaraliikenne toimintavuonna 1971 seuraavaksi:

	1968		1969		1970		1971
	Kasvu	% ±	Kasvu	% ±	Kasvu	% ±	
Ulkomainen							
tuonti	2 638 170	+ 1.8	2 686 878	+15.0	3 089 576	— 7.4	2 860 773
vienti	512 337	+31.2	672 280	+16.2	780 937	— 4.0	749 332
Yhteensä	3 150 507	+ 6.6	3 359 158	+15.2	3 870 513	— 6.7	3 610 105
Kotimainen							
tuonti	1 908 210	+24.4	2 373 397	+ 9.8	2 606 133	— 6.4	2 438 872
vienti	58 953	—37.8	36 659	+16.6	42 773	+89.6	81 110
Yhteensä	1 967 163	+22.5	2 410 056	+ 9.9	2 648 906	— 4.9	2 519 982
Tuonti ja vienti							
ulkomainen	3 150 507	+ 6.6	3 359 158	+15.2	3 870 513	— 6.7	3 610 105
kotimainen	1 967 163	+22.5	2 410 056	+ 9.9	2 648 906	— 4.9	2 519 982
Yhteensä	5 117 670	+12.7	5 769 214	+13.0	6 519 419	— 6.0	6 130 087

Henkilökunta

Satamajohtajana toimi satamajoht. Keijo Tarnanen ja osastopäällikkönä kansliaosastolla siht. Sampsa Järvelä, kassa- ja tiliosastolla satamakamr. Paavo Jännti, satamaliikenneosastolla merikapt. Eino Vihko, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoimis-toimen joht. Veikko Mielonen, nosturiosastolla nosturi-ins. Veikko Heinonen sekä satamarakennusosastolla satamarak.pääll. Veli Rahikainen.

Satamalaitoksen palveluksessa oli 31.12. 1971 henkilökuntaa seuraavasti: virkasuhteessa 655, työsuhteessa kuukausipalkkaisia 202 ja tuntipalkkaisia 310. Henkilökunta jakaantui satamalaitoksen eri osastoille seuraavasti:

	Työsuhteessa			
	Virka- suh- teessa	Kuu- kausi- palk- kaisia	Tunti- palk- kaisia	Yh- teensä
Kansliaosasto ¹⁾	8	1	—	9
Kassa- ja tiliosasto	47	9	—	56
Satamaliikenne- osasto	44	20	—	64
Varastoimis- ja lai- turihuolto-osasto	260	114	2	376
Nosturiosasto	245	—	—	245
Satamarakennus- osasto	51	58	308	417
Yhteensä	655	202	310	1 167

Henkilökunnasta oli miehiä 1 032 ja naisia 135.

Varastorakennukset, laituri pituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattia-ala oli kertomusvuoden päättyessä 96 475 m² ja Länsisataman varastorakennusten 92 865 m². Sörnäisten satamassa oli varastotilaa 12 900 m².

Kaupungin omistamien, vähintään 2 m:n syvyisten varsinaisten meriliikennelaiturien pituus oli kertomusvuonna 8 872 m, johon ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä rakennustarvikkeiden yms. purkamiseen tarkoitettuja laitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m.

Vesialueita täytettiin satamarakennusosaston valvonnassa yhteensä 31 280 m².

Sompasaaren lautta paikka n:o 2 valmistui kertomusvuonna. Lautta paikka n:o 3 oli valmistunut jo edellisenä vuonna. Sompasaaren läntisen laiturin puolelta siirrettiin kaksi laituri nosturia itäiselle laiturille puutavaraliikennettä varten.

Kertomusvuoden päättyessä oli satamalaitoksella 80 laituri nosturia, 2 autonosturia ja 86 haarukkatrukkia.

Satamaliikenne

Kertomusvuoden aikana jatkui liikenne läpi talven. Jään muodostus satamassa oli normaalia hitaampaa. Kaikki satamanosat olivat jäässä vasta 9.2.1971. Särkän salmi suljettiin 28.2. ja kaikki laivaliikenne ohjattiin Porkkalan kautta 2.3. Särkän salmi avattiin meriliikenteelle 30.3. ja 14.4. alkaen

ohjattiin kaikki alukset Harmajan kautta. Satama oli täysin jäätön 17.4. Talvi oli kertomusvuonna jäätalvena normaalia helpompi.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 6 337 (ed. v. 6 707) alusta, joiden nettovetomäärä oli 4 874 843 (5 046 083) rekisteritonia ja sieltä lähti 6 329 (6 698) alusta, joiden

¹⁾ Satamajohtaja mukaan luettuna.

32. Satamalaitos

nettovetomäärä oli 4 868 159 (5 038 250) rek.tn. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä väheni 370 aluksella ja nettovetomäärä 171 240 rek.tn eli 3.4 %. Lähteneiden alusten lukumäärä väheni 369

aluksella ja vetomäärä 170 091 rek.tn eli 3.4 %.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia
<i>Saapuneet alukset:</i>						
Tammikuu	224	291 834	89	33 332	313	325 166
Helmikuu	185	194 403	47	52 572	232	246 975
Maaliskuu	210	237 940	51	58 020	261	295 960
Huhtikuu	242	264 034	92	62 158	334	326 192
Toukokuu	331	375 670	377	78 772	708	454 442
Kesäkuu	347	441 691	373	86 568	720	528 259
Heinäkuu	351	471 020	276	70 904	627	541 924
Elokuu	391	539 678	246	56 259	637	595 937
Syyskuu	327	359 926	353	76 401	680	436 327
Lokakuu	303	353 032	340	73 972	643	427 004
Marraskuu	262	251 911	386	78 423	648	330 334
Joulukuu	253	280 515	281	85 808	534	366 323
Koko vuosi	3 426	4 061 654	2 911	813 189	6 337	4 874 843
<i>Kotipaikka:</i>						
Helsinki	976	1 665 562	440	217 521	1 416	1 883 083
Muualla kotimaassa	520	612 452	2 471	595 668	2 991	1 208 120
Ulkomailla	1 930	1 783 640	—	—	1 930	1 783 640
<i>Lähteneet alukset:</i>						
Tammikuu	214	284 823	89	33 332	303	318 155
Helmikuu	183	191 073	47	52 572	230	243 645
Maaliskuu	206	230 666	51	58 020	257	288 686
Huhtikuu	235	256 347	92	62 158	327	318 505
Toukokuu	327	371 463	377	78 772	704	450 235
Kesäkuu	362	460 828	373	86 568	735	547 396
Heinäkuu	352	467 381	276	70 904	628	538 285
Elokuu	389	540 507	246	56 259	635	596 766
Syyskuu	327	362 464	353	76 401	680	438 865
Lokakuu	308	350 655	340	73 972	648	424 627
Marraskuu	258	245 586	386	78 423	644	324 009
Joulukuu	257	293 177	281	85 808	538	378 985
Koko vuosi	3 418	4 054 970	2 911	813 189	6 329	4 868 159
<i>Kotipaikka:</i>						
Helsinki	976	1 664 969	440	217 521	1 416	1 882 490
Muualla kotimaassa	521	613 746	2 471	595 668	2 992	1 209 414
Ulkomailla	1 921	1 776 255	—	—	1 921	1 776 255

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 140 eli 3.9 % ja vetomäärä 102 419 nettorek.tn eli 2.5 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Lähteneiden alusten lukumäärä oli 139:ää eli 3.9 % ja vetomäärä

101 270 rek.tn eli 2.4 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 496, yhteensä 2 278 014 nettorek.tn eli 56.0 % ja ulkomaisia 1 930, yhteensä 1 783 640 rek.tn

eli 44.0 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä.

Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 497, yhteensä 2 278 715 nettorek.tn eli 56.2 % ja ulkomaisia 1 921, yhteensä 1 776 255 rek.tn eli 43.8 % ulkomaisessa merenkulussa lähteneiden alusten vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Sekä saapuneiden että lähteneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 230:tä eli 7.3 % ja vetomäärä 68 821 nettorek.tn eli 7.8 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse 2 860 773 painotn tavaraa ja lähti ulkomaille 749 332 painotn. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 3 610 105 painotn (ed. v. 3 089 576, 780 937 ja 3 870 513). Tuonti väheni kertomusvuonna edelliseen vuoteen verrattuna 228 803 painotn eli 7.4 %. Vienti väheni 31 605 painotn eli 4.0 % koko ulkomaisen tavaraliikenteen vähentyessä 260 408 painotn eli 6.7 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat kertomusvuoden aikana eri kuukausille seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti painotnia	Vienti painotnia	Yhteensä painotnia
Tammikuu...	264 422	65 758	330 180
Helmikuu ...	182 914	61 280	244 194
Maaliskuu ...	220 622	62 116	282 738
Huhtikuu ...	240 964	74 945	315 909
Toukokuu ...	284 902	61 170	346 072
Kesäkuu	252 770	54 510	307 280
Heinäkuu ...	266 949	63 889	330 838
Elokuu	270 348	61 300	331 648
Syyskuu	235 281	58 716	293 997
Lokakuu	260 250	62 714	322 964
Marraskuu ...	187 713	65 634	253 347
Joulukuu ...	193 638	57 300	250 938
Koko vuosi	2 860 773	749 332	3 610 105

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 634 247 painotn eli 57.1

% Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 1 226 526 painotn eli 42.9 % (ed.v. 56.7 % ja 43.3 %). Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 382 086 painotn eli 50.9 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 367 246 painotn eli 49.1 % (ed. v. 51.1 % ja 48.9 %). Koko Helsingin tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 2 016 333 painotn eli 55.9 % ja ulkomaisten alusten osalle 1 593 772 painotn eli 44.1 % (ed. v. 55.6 % ja 44.4 %).

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1971 ja 1970 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1971 painotnia	1970 painotnia
Kappaletavara	554 813	733 533
Metallit ja metallitavarat	328 072	309 969
Vilja ja viljatuotteet	5 975	13 391
Kivihili ja koksi	930 265	970 879
Öljyt	531 289	557 763
Lannoitusaineet	8 599	6 370
Muu tavara	501 760	497 671
Yhteensä	2 860 773	3 089 576

Vientitavarat jakaantuivat v. 1971 ja 1970 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1971 painotnia	1970 painotnia
Kappaletavara	140 242	130 210
Paperi ja kartonki	272 009	260 964
Puuhioke ja selluloosa ...	5 101	12 216
Vaneri	56 441	50 297
Sahattu puutavara	73 961	100 777
Sahaamaton puutavara .	36 354	66 302
Muu tavara	165 224	160 171
Yhteensä	749 332	780 937

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 25 250 std, edellisenä vuonna 33 884 std. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 52 014 m³, edellisenä vuonna

99 265 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneina ilmaistuina edellä olevaan tilastoon.

Kotimainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaista tavaraa 2 438 872 painotn ja lähti 81 110 painotn. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 2 519 982 painotn (ed. v. 2 606 133, 42 773 ja 2 648 906 painotn). Tavaraliikenne väheni edelliseen vuoteen verrattuna 128 924 painotn eli 4,9 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1971 painot- tonnia	1970 painot- tonnia
Hiekka	870 453	938 594
Kalkki ja sementti ...	179 415	192 447
Öljyt	1 356 578	1 428 491
Vilja	2 857	1 255
Kalat	32	38
Muu tavara	29 537	45 308
Yhteensä	2 438 872	2 606 133

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1971 painot- tonnia	1970 painot- tonnia
Öljyt	29 763	12 739
Koksi	51 117	29 596
Vilja	—	436
Muu tavara	230	2
Yhteensä	81 110	42 773

Ulkomainen matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 177 104 matkustajaa ja lähti 178 888 (ed. v. 170 096 ja 172 583).

Jäänmurtaja Otso ei ollut lainkaan liikenteessä kertomusvuoden aikana. Alus käytti 36 tn polttoöljyä ja 3 400 kg kivihiiltä. Otsoa ei telakoitu kertomusvuonna.

Satamajäänmurtaja Turso oli toiminnassa 271 t kulkien tänä aikana 1 707 meripeninkulmaa. Se kulutti polttoöljyä 80 tn ja erilaisia koneöljyjä 937 kg. Turso toimitti 30 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 13 030 mk. Turso antoi aluksille vettä 436 tn, jonka kuljetuksesta veloitettiin 6 620 mk. Alus oli telakalla 14.5.—23.5. välisenä aikana vuosikorjausta varten.

Satamavesipostit. Vesimittareiden mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 103 663 m³, josta 78 104 m³ myytiin aluksille, 10 700 m³ annettiin maksutta valtion jäänmurtajille, jäänmurtaja Otso käytti 208 m³ ja Turso 940 m³. Loppuosa oli hukkavettä.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 35 alusta, joista 13 oli kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 22 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat poijun tai paaluston käytöstä yhteensä 410 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 33 vuokramoottorivenettä.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 79 306 (ed. v. 100 015) ja tuntimäärä oli 20 709 eli 20,7 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Lisäystä käyttötuntimäärässä oli vain Sörnäisten sataman 150-tonnin nosturin käyttötunneissa 57 t eli 15,1 % sekä Saukon sataman 40-tonnin konttinosturin käyttötunneissa 1 598 t eli 929 % (nosturi oli edellisenä vuonna käytössä vain joulukuussa). Vähennystä käyttötuntimäärässä tapahtui seuraavasti: Olympialaituri 822 t eli 20,7 %, Katajanokka 11 564 t eli 30,7 %, Jätkäsaaren laiturin 25-tonnin nosturi 1 243 t eli 59,6 % ja kappaletavaranosturit 7 899 t eli 18,1 %, Saukon sataman nosturit 713 t eli 23,3 % ja Sörnäisten satamanosturit 123 t eli 13,7 %.

Eri kuukausien käyttötuntimäärät jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsatama		Länsisatama				Sörnäisten satama		Käyttö- tunteja yhteensä
	Olympia- laituri	Kataja- nokka	Jätkäsaari		Saukko		Hana- ja Sompasaari		
	kpl-tavara- nosturit 6 kpl	kpl-tavara- nosturit 28 kpl	25-tonnin nosturi 1 kpl	kpl-tavara- nosturit 29 kpl	hiili- nosturit 4 kpl	40-tonnin kontti- nosturi 1 kpl	kpl-tavara- ja hiili- nosturit 10 kpl	150- tonnin nosturi 1 kpl	
1971									
Tammikuu	406	2 476	73	2 784	122	130	838	29	6 858
Helmikuu	674	2 129	57	2 135	80	168	840	13	6 096
Maaliskuu	438	2 574	89	3 003	23	155	701	45	7 028
Huhtikuu	621	2 229	118	3 140	68	172	944	29	7 321
Toukokuu	299	1 903	78	3 315	203	159	811	35	6 803
Kesäkuu	171	2 205	52	3 359	346	149	758	51	7 091
Heinäkuu	140	1 768	83	2 598	311	187	955	27	6 069
Elokuu	103	1 936	58	3 024	390	126	995	42	6 674
Syyskuu	86	1 890	54	2 894	272	144	753	26	6 119
Lokakuu	61	2 151	67	2 866	140	123	431	22	5 861
Marraskuu	52	2 379	46	2 569	123	116	486	68	5 839
Joulukuu	98	2 477	69	4 080	264	141	371	47	7 547
Koko vuosi	3 149	26 117	844	35 767	2 342	1 770	8 883	434	79 306
1970	3 971	37 681	2 087	43 666	3 055	172	9 006	377	100 015

Hiilinosturit. Kertomusvuoden aikana purettiin nostureilla aluksista 185 030 tn hiiltä, koksia ja muuta joukkotavaraa, mistä määrästä Saukon hiilisataman osuus oli 113 007 tn ja Sörnäisten sataman 72 023 tn. Saukon hiilisatamassa kuormattiin hiiltä ja koksia 20 629 tn. 40-tonnin konttinosturilla käsiteltiin 17 368 konttia.

Haarukkatrukkien (86 kpl) työtuntien lukumäärä oli 115 033.

Autonostureiden (2 kpl) työtuntien lukumäärä oli 626.

Muuntamot. Nosturiosaston hoidossa oli kertomusvuoden lopussa 15 muuntamoita. Muuntamoissa oli kaikkiaan 24 muuntajaa, yhteisteholtaan 12 000 kVA.

Sähkövirtaa jaettiin seuraavasti: varastoja muut rakennukset 4 173 MWh, satamanosturit 1 297 MWh, satamavalaistus 3 225 MWh, satamarakennustyömaat 197 MWh ja alikuluttajat 1 196 MWh.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen talletusvarastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina v.

1969–1971 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1971		1970		1969	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi–maaliskuu	8 910	11 238	7 059	9 568	8 643	9 168
Huhti–kesäkuu	6 918	10 078	12 819	7 343	11 642	9 238
Heinä–syyskuu	6 709	10 121	8 682	8 530	8 376	8 826
Loka–joulukuu	9 039	10 525	15 794	9 690	10 183	9 139
Koko vuosi	31 576	41 962	44 354	35 131	38 844	36 371

32. Satamalaitos

Kertomusvuoden alkaessa oli varastossa tavaraa 23 518 tn, joten varastoituna oli yhteensä 55 094 tn. Varastosta annettiin 41 962 tn ja vuoteen 1972 jäi varastoon 13 132 tn. Tavaravaihto nousi kertomusvuonna 73 538 tonniin, vastaten 79 485 tn v. 1970 ja 75 215 tn v. 1969.

Yleiseen talletusvarastoon otettujen tavarerien lukumäärä oli kertomusvuonna 3 073, edellisenä vuonna 2 759 ja 2 541 v. 1969. Yleisestä talletusvarastosta annettujen tavarerien luku oli vastaavasti 12 664, 12 667 ja 14 322.

Maan muista satamista saapui tullaamantonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1971		1970		1969	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi-maaliskuu	1 448	1 847	2 694	2 013	1 542	1 552
Huhti-kesäkuu	1 823	2 198	3 327	2 998	1 840	1 609
Heinä-syyskuu	3 083	1 811	2 701	2 920	1 597	1 946
Loka-joulukuu	1 564	2 618	2 213	2 750	2 042	1 514
Koko vuosi	7 918	8 474	10 935	10 681	7 021	6 621

Kertomusvuoden alussa oli vapaavarastossa tavaraa 3 169 tn, joten varastoituna oli yhteensä 11 087 tn. Varastosta annettiin 8 474 tn ja v. 1972 jäi varastoon 2 613 tn. Tavaravaihto nousi kertomusvuonna 16 392 tonniin, vastaten 21 616 tn v. 1970 ja 13 642 tn v. 1969.

Vuosineljännes	1971 tn	1970 tn	1969 tn
Tammi-maaliskuu ...	6 545	11 438	8 449
Huhti-kesäkuu	7 146	10 585	9 043
Heinä-syyskuu	6 900	8 492	8 051
Loka-joulukuu	10 226	8 974	11 534
Koko vuosi	30 817	39 489	37 077

Vapaavarasto. Vapaavaraston esimiehenä toimi varastoimistoimen joht. Veikko Mielonen.

Vapaavarastosta otettujen ja sieltä annettujen tavaroiden määrä tonneina v. 1971, 1970 ja 1969 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vapaavarastoon otettujen tavarerien lukumäärä oli kertomusvuonna 1 458, edellisenä vuonna 1 675 ja 1 366 v. 1969. Sieltä annettujen tavarerien lukumäärä oli vastaavasti 5 136, 5 540 ja 4 261.

Laiturihuoltotoimintaa v. 1969-1971 valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti tonnia	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1971					
Tammi-maaliskuu	496	55 444	51 104	294 368	155 902
Huhti-kesäkuu	557	53 164	48 052	321 323	152 618
Heinä-syyskuu	541	46 793	42 296	251 159	108 540
Loka-joulukuu	532	50 432	45 642	309 324	150 714
Koko vuosi	2 126	205 833	187 094	1 176 174	567 774
1970	2 119	234 952	214 998	1 356 014	683 982
1969	2 130	229 294	213 140	1 187 431	630 562

*Kontti- ja suurlavaliikenne*¹⁾. Satamaan saapuneiden konttien ja suurlavojen lukumäärä v. 1969, 1970 ja 1971 oli seuraava:

Vuosineljännes 1971	Konttit	Lautta- vaunut ja suurlavat	Yhteensä
Tammi-maaliskuu	2 627	2 680	5 307
Huhti-kesäkuu ...	3 053	2 359	5 412
Heinä-syyskuu ...	2 646	1 835	4 481
Loka-joulukuu ...	2 889	4 157	7 046
Koko vuosi	11 215	11 031	22 246
1970.....	9 722	9 820	19 542
1969.....	6 567	5 176	11 743

Mistä laiturihuollon kautta:

1971	468	6 526	6 994
1970	597	4 497	5 094
1969	463	2 060	2 523

Sataman kautta vietiin kertomusvuonna 9 733 (ed. v. 7 422) konttia.

Konteissa tuotiin tavaraa 137 297 (116 948) tn ja vietiin 81 179 (53 358) tn.

Autovaakojen käyttö. Kertomusvuonna oli käytössä 3 autovaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 28 593, edellisenä vuonna 33 833 ja 36 726 v. 1969.

Satamarakennustoiminta

Satamien kunnossapitoon käytettiin yhteensä 3 074 886 mk.

Kunnossapidettävät kohteet olivat rakennukset, muut kiinteät laitteet kuten laiturit, väylät, rautatiet ja kadut, pelastusvälineet, raihoaidat ja väylämerkit. Lisäksi poistettiin öljyä sataman vesialueelta.

Suomenlinnan jäätie oli avoinna vain jalankulkijoille ohuen jään vuoksi. Sillilaiturin arkkujen alustaa vahvistettiin betonilla.

Muilta osin kunnossapito oli tavanomaista.

Satamien uudisrakennustöihin käytettiin yhteensä 12 893 267 mk.

Laiturit. Laiturien rakentamiseen käytettiin 7 174 987 mk.

Länsisatamassa jatkettiin Vattuniemenlaiturin rakennustyötä, paalulaiturin betonipalkistot valettiin, jatkeen teräsponnttilieriöitä valmistui 2 kpl, laiturin taustalle pumpattiin merihiekkaa 122 292 m³. Varastorakennusten L 5 ja L 6 väliin valmistui peräporttipaikka.

Sompasaaren lauttapaikka 2 valmistui. Tammasaaren laiturin 45 m:n pituinen jatke valmistui.

Väylät. Töihin käytettiin 614 942 mk.

Sompasaaren 2 ja 3 lauttapaikan välinen alue louhittiin ja ruopattiin tasoon -7.0 m.

Valtamerilaiturin työmaalla ruopattiin 31 040 m³.

Rautatiet ja ratapihat. Rakennustöihin käytettiin 1 283 080 mk.

Uutta rataa rakennettiin seuraavasti: Sörnäisten ratapiha 100 m, Sompasaari 1 300 m ja Jätkäsaari varastorakennus L 6:n merenpuolella urakiskoraidetta 405 m. Vanhaa raidetta purettiin 100 m.

Kadut, kentät ja viemärit. Suoritettuihin töihin käytettiin 2 401 821 mk.

Katuja ja kenttiä asfaltoitiin seuraavasti: Länsisatama 25 700 m², Vanha kaupunki 3 500 m², Sompasaari 30 201 m², yhteensä 59 401 m².

Hernesaareen pumpattiin hiekkaa 2 358 m³.

Viemäreitä rakennettiin yhteensä 826 m. *Rakennukset.* Suoritettuihin töihin käytettiin 1 377 914 mk.

Varastoihin L 4 ja L 3 valmistuivat kellariin johtavat trukkien ajoluisikat.

Varasto K 16:n osan muuttaminen tulenarकोjen aineiden varastoksi aloitettiin.

¹⁾ Tilastossa on otettu huomioon vain 20 jalan ja sitä suuremmat kontit.

Yleiset työt. Kunnossapitooon käytettiin yhteensä 734 598 mk.

Kunnossapidettävät kohteet olivat yleisten varasto- ja teollisuusalueiden sillat, kadut, viemärit, rautatiet, viemärien suistot, lumenkaatopaikat ja pesulautat. Lisäksi poistettiin öljyä merestä.

Uudisrakennukset. Katujen, rautateiden ja aallonmurtajien rakennustöihin sekä rantojen järjestelyihin käytettiin 2 594 483 mk.

Päällystystöitä tehtiin 5 955 m².

Merisatamaan rakennettiin raidetta 980 m ja purettiin vanhaa 1 200 m.

Viemäreitä tehtiin 40 m. Sahaajankadun viemäriä uusittiin 22 m.

Merihaan rantamuurin alta ruopattiin 120 000 m³, täytettiin hiekalla 43 000 m³ sekä täytettiin louhoskivellä rantapengertä.

Salmisaaren rantamuurin rakennustyö jatkui.

Linnalaiturin perusteellinen korjaustyö valmistui.

Laskuun suoritettut työt. Sähkölaitoksen öljylaituri ja tuloväylä Kellosaassa valmistuivat viimeistelytöitä lukuun ottamatta. Kellosaaren öljysataman altaasta ruopattiin 46 240 m³.

Metrotoimistolle rakennettiin väliaikaisia henkilölaitureita ja ruopattiin Kulosaaren metrosillan penkereen alusta.

Rakennusviraston laskuun otettiin Kyläsaaren rantaan täytehiekkaa meritse n. 120 000 m³, paalutettiin Kyläsaaren pohjoinen kokoojaviemäri, paalutettiin Kyläsaaren puhdistamon nurkka, tehtiin viemäriä Jakomäkeen ja Hyttitielelle yhteensä 183 m.

Vesilaitoksen laskuun tehtiin vesijohtokanavaa 536 m Koskelassa.

Valmetin Vuosaaren alueella ruopattiin 38 400 m³.

Satamalaitoksen taloudellinen kehitys

Vuositulo. Pienentyneestä tavaraliikenteestä johtuu, että vuositulo ei muodostunut talousarvioehdotuksen mukaiseksi. Menoja oli 465 839 mk enemmän kuin talousarviossa ja tuloja 1 575 310 mk vähemmän. Laitoksen menot kasvoivat 10.5 % ja tulot 2.6 % v:sta 1970. Ylijäämää syntyi 237 719 mk siten, että tuloja muodostui 47 674 690 mk ja menoja 47 436 971 mk. Menoista oli

40.7 % pääomakustannuksia, 39.4 % palkkakustannuksia ja muita kustannuksia 19.9 %. Huomattavin muutos tapahtui pääomakustannuksissa, jotka lisääntyivät 2 225 419 mk. Tulojen muodostumisesta on todettava, että liikennemaksuille saatiin 1.4.1971 alkaen 10 %:n taksakorotus, mikä merkitsi noin 1.5 mmk:n lisätuloja. Tulot muodostuivat seuraaviksi:

Tulolaji	1970 mk	1971 mk	Muutos %
Liikennemaksut	20 736 825	21 183 803	+ 2.1
Satamamaksut	2 348 099	2 334 421	— 0.6
Hinausmaksut.....	97 710	19 650	—79.9
Vesimaksut	171 029	197 366	+15.4
Kiinnitys- ja luotsausmaksut	—	414 746	—
Tavarasiirtolaitteiden maksut	5 594 610	5 591 519	— 0.1
Laiturihuoltotulot	4 000 423	3 544 062	—11.4
Laituri- ja aluevuokrat	4 672 465	5 016 781	+ 7.4
Varastosuojamaksut	1 053 347	1 223 034	+16.1
Yleisen talletusvaraston maksut	1 831 650	2 215 111	+20.9
Vapaavaraston maksut	422 109	398 372	— 5.6
Huoneistovuokrat	1 358 288	1 582 455	+16.5
Korvaus yleiskustannuksista	3 593 344	3 258 133	— 9.3
Muut tulot	608 280	695 237	+14.3
Tulot yhteensä	46 488 179	47 674 690	+ 2.6

Vuositulosta on rasittanut erikoisesti paitsi pääomakustannusten voimakas kasvu myös yhteensä 1 123 359 mk:n suuruinen yleiskustannuserä, mitä ei ole voitu tulouttaa. Summasta on 948 522 mk laskutustöiden osuutta ja loput satamalaitoksen määrärahojen osuutta. Todelliset yleiskustannukset huomioitaessa ylijäämä on 1 361 077 mk.

Kassaliike. Kertomusvuonna kertyi maksuja kassaan 21 716 023 mk, postisiirtotilille 10 118 897 mk, shekkitulille 19 735 038 mk ja tilitysteitse 1 375 040 mk. Suoritusten yhteismäärä oli siten 52 944 998 (ed. v. 52 034 033) mk.

Tulojäämät ja poistot. Jäämiä oli kertomusvuoden lopussa 3 262 520 mk. Määrästä oli 3 257 862 mk kertomusvuoden ja 4 658 mk aikaisempien vuosien veloituksia. Poistoja suoritettiin 3 102 mk.

Laskutus. Laskutuksen määrän kehittyminen ilmenee veloitusasiakirjoina olevien

tulli-ilmoituskirjojen lukumäärästä. Niitä oli kertomusvuonna 580 328 kpl, v. 1970 588 983 kpl ja v. 1969 551 368 kpl.

Satamarakennusosaston suorittamat laskutustyöt jakaantuivat seuraavasti: satamalaitoksen muille osastoille suoritettut työt 144 103 mk, kaupungin muille viranomaisille suoritettut työt 3 083 738 mk sekä yksityisille suoritettut työt 497 200 mk.

Liikennemaksuja oli kaikkiaan 21 183 803 mk, mistä tuontiliikennemaksua 17 331 814 mk, vientiliikennemaksua 1 825 075 mk ja liikennemaksua kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 2 026 914 mk. Tuontiliikennemaksuista oli 381 924 mk muiden kaupunkien Helsingille tilittämiä 30 %:n liikennemaksuja ja muille kaupungeille tilitettiin niille kuuluvia 30 %:n liikennemaksuja 948 536 mk. Liikennemaksuja palautettiin 52 115 mk.

Liikennemaksutilitykset:

	Saadut tilitykset mk	Lähetetyt tilitykset mk
Hamina	686	16 582
Hanko	44 243	16 086
Hämeenlinna	12 409	—
Joensuu	3 009	—
Jyväskylä	14 416	—
Kemi	2 863	83
Kokkola	7 737	—
Kotka	12 433	1 932
Kuopio	24 767	—
Lahti	76 822	—
Lappeenranta	2 846	12 450
Loviisa	1 282	—
Mikkeli	5 973	—
Naantali	868	277 384
Oulu	15 025	—
Pietarsaari	6 852	386
Pori	19 197	25 237
Porvoo	7 277	—
Raahe	—	306
Rauma	7 268	3 097
Savonlinna	282	—
Tampere	44 417	—
Tornio	10 402	11 730
Turku	47 623	572 047
Uusikaupunki	433	2 127
Vaasa	9 592	9 089
Varkaus	2 902	—
Yhteensä	381 624	948 536

Tuulaakituloutus oli kertomusvuonna 3 730 945 mk. Helsinkiin tuoduista tavaroista saatiin tuontituulaakia 3 593 669 mk ja sisämaan kaupunkien tilittämistä tavaroista, jotka Helsingin kautta tuotuina oli tullattu ko. kaupungeissa, 137 276 mk. Tuulaakia palautettiin 24 208 mk.

Sisämaan kaupunkien tilittämät tuulaakimaksut jakaantuivat seuraavasti:

	mk
Hämeenlinna	5 387
Jyväskylä	15 743
Lahti	72 120
Lappeenranta	1 057
Tampere	39 158
Varkaus	3 811
Yhteensä	137 276

Satamamaksuja veloitettiin 2 334 421 mk, mistä ulkomaan liikenteessä olevien alusten osuus oli 1 924 855 mk ja kotimaan liikenteessä olevien alusten 194 587 mk. Jäämaksuja oli 214 979 mk ja satamamaksupalautuksia myönnettiin 327 716 mk.

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksut jakaantuivat alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Alukset	mk
Helsinkiläiset	739 651
Muut suomalaiset	324 991
Ulkomaiset	860 213
Yhteensä	1 924 855

Tavaransiirtolaitteiden maksuja veloitettiin 5 543 287 mk, mihin summaan sisältyy 548 663 mk laskennallisia tuloja laiturihuollon, vapaavaraston ja yleisen talletusvaraston veloituksista. Veloituksen jakaantuminen: kappaletavaranoisturit 2 154 520 mk, Saukon hiilinosturit 251 053 mk, Hanasaaren joukko- ja kappaletavaranoisturit 303 048 mk, konttinosturi 393 794 mk, autonosturi 17 202 mk, trukit 2 423 670 mk.

Laiturihuoltomaksujen määrä oli 8 864 636 mk. Kun ahtaajille menevät kustannukset 4 989 061 mk, tullivalvonta- ja vartiointikustannukset 253 995 mk ja palautukset 29 285 mk otetaan huomioon, jää nettoveloitukseksi 3 592 295 mk.

Laituri- ja aluevuokria veloitettiin 5 016 781 mk, mistä määrästä 280 425 mk oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria ja 4 736 356

mk varastoalueiden vuokria. Palautuksia maksettiin 20 867 mk.

Varastosuojamaksuja veloitettiin 1 223 034 mk, mistä sopimuksilla vuokrattujen varastotilojen vuokrat olivat 458 238 mk ja paikanvuokrat 764 796 mk. Palautuksia maksettiin 1 922 mk.

Yleisen talletusvaraston maksuja oli 2 215 111 mk, mistä vuokria 413 680 mk ja työmaksuja 186 029 mk veloitettiin Katajanokan talletusvarastossa ja Länsisataman talletusvarastossa vuokria 1 171 269 mk sekä työmaksuja 444 133 mk. Palautuksia maksettiin 1 321 mk.

Vapaavaraston maksuja oli 398 372 mk, mitä vuokria veloitettiin 331 384 mk sekä työmaksuja 66 988 mk. Palautuksia maksettiin 2 093 mk. Mainittakoon, että valtioneuvosto hyväksyi 22.12.1971 vapaavaraston laajentamisen, jonka perusteella vapaavarastoksi liitettiin Länsisataman uusi talletusvarasto noin 35 000 m² suuruisine lämpimine varastotiloineen.

Huoneistovuokria veloitettiin 1 582 455 mk, mistä määrästä 1 180 637 mk oli tilitysvuokria. Rahallinen tulo oli siten 401 818 mk. Palautuksia maksettiin 1 206 mk.

Korvaus yleiskustannuksista oli 3 258 133 mk. Siitä oli tilitystuloja 3 103 014 mk ja korvauksia tilaustöistä 155 119 mk. Määrärahojen puuttumisen vuoksi korvauksia jäi tilittämättä 1 123 359 mk.

Sekalaisia tuloja oli yhteensä 695 237 mk, mistä tilitystuloja 192 085 mk. Tuloja saatiin seuraavasti: korvaus tuulaakin kannosta 37 309 mk, korvaus tullihuoneistojen puhtaanapidosta ja kalustosta 154 776 mk, sähkö 200 932 mk, vaakamaksut 38 034 mk, sairausvakuutuskorvaukset 125 768 mk, vahingonkorvaukset 29 906 mk, viivästyskorot

ja perimispalkkiot 1 376 mk, punnus- ja kaappivuokrat 2 384 mk, puhelinmaksut ja -hyvitykset 549 mk, viemäritodistukset, taksat ja ilmoituskirjat 1 646 mk, omaisuuden myynti 51 481 mk, telakointivuokrat 15 377 mk, lämpimän veden myynti 15 176 mk, vartiointi 14 987 mk, muut sekalaiset tulot 5 536 mk.

Käyttöomaisuus. Käyttöomaisuuden arvo oli vuoden alussa 216 252 787 mk ja vuoden lopussa 223 054 380 mk. Pääoman nettolisäys oli siten 6 801 593 mk. Poistoja suoritettiin 6 259 939 mk ja käyttöomaisuudesta maksettiin korkoa 13 030 107 mk.

Satamalaitoksen käyttöomaisuus laaturyhmittäin:

	1970 mk	1971 mk
Maa- ja vesiomaisuus	44 373 113	49 236 580
Laiturit ja tihtaalit	70 664 281	73 342 700
Kiinteät laitteet ...	21 872 415	21 619 670
Alukset ja veneet ..	311 161	249 810
Rakennukset	71 830 929	71 989 020
Irtaimisto	5 520 332	4 762 560
Autot, trukit ja autonosturit	1 594 156	1 746 040
Puhelinosuudet ...	86 400	108 000
Yhteensä	216 252 787	223 054 380

Palkat, sosiaaliturva- ja -vakuutusmaksut. Varsinaisia palkkamenoja oli yhteensä 21 637 693 mk, josta kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkamenot olivat 15 781 555 mk ja tuntipalkkaisen henkilökunnan 5 856 138 mk. Vastaavat sosiaaliturva- ja vakuutusmaksut olivat yhteensä 1 678 320 mk sekä eläkekustannukset 3 597 189 mk, joten laitoksen palkkakustannukset olivat kaikkiaan 26 913 202 mk.